

боги мають свідомість та емоції, подібні до людських, — найкращий спосіб довести до сказу прихильників інших конфесій).

Або ж, стомлено додадуть Есенціалісти з іншого кінця кімнати, той факт, що ми не здатні дійти згоди про те, з яких таких причин машини, напозір не складніші за кишеньковий комп'ютер, раптом *прокинулися*, означає, що можна припинити сперечатися й чесно покласти це питання до метафоричних ніг Семафар.

Як на мене, незалежно від витоків свідомості роботів буде мудро залишити це питання на розсуд Бога Таємниць. Зрештою, відтоді як роботи пішли, жодна людина з ними не контактувала, як і було зазначено в Прощальній Обітниці. Ми не можемо спитати в них, що вони про все це думають. І, мабуть, ніколи не дізнаємося.

— Брат Гіл, «*На межі: духовна ретроспектива Промислової доби та початку Перехідної ери*»

Зміна фаху

Іноді в житті людини настає момент, коли їй абсолютно необхідно звалити з міста до бісової матері. Байдуже, що ви провели тут усе своє доросле життя, як сиблінг¹ Декс. Байдуже, що це гарне місто, яким єдине Місто на Панзі й було. Байдуже, що тут ваші друзі, а ще всі люблені будівлі й парки, де вам відомі найчарівніші потаємні куточки, і вулиці, якими ноги несуть самі й немає потреби дивитися на вказівники. Місто було прекрасним, чесне слово. Величне архітектурне свято вигинів, лиску та кольорового світла, помережане гладенькими пішохідними доріжками й естакадами, рясно всіяне пишною зеленню, яка вихлюпувалася з кожного балкону й бульвару, і де з кожним подихом вдихаєш аромат кулінарних спецій, свіжого нектару й випраної білизни, що сохне на чистому повітрі. Місто

¹ Сиблінг (англ. sibling «брат» або «сестра») — тут вживається на позначення небінарних членів ордену чайних монахів. Небінарна особа — людина, якій комфортніше існувати в суспільстві без гендерної прив'язки до чоловічої або жіночої статі, з огляду на низку соціальних, психологічних, біологічних тощо причин. — Тут і далі прим. пер., якщо не зазначено інше.

було здоровим, квітучим. Нескінченна гармонія творення, діяння, росту, прагнень, сміху, бігу, життя.

Сиблінг Декс так втомилися від нього.

Бажання покинути Місто зародилося з думки про спів цвіркунів. Декс не могли точно визначити, із чим це було пов'язано. Може, з фільмом, який вони дивилися, або музейною виставкою. Чи якоюсь мультимедійною інсталяцією, всипаною звуками природи. Вони ніколи не жили там, де можна було б почути спів цвіркунів, але щойно помітили його відсутність у звуковому ландшафті міста, уже не могли не думати про це. Вони звернули на це увагу, коли доглядали за садом на даху Монастиря Лучного Лігва. Садівництво було їхнім фахом. *«От би сюди трохи цвіркунів, стало б краще»*, — думали вони, скородячи землю та прополюючи бур'яни. О, тут було повнісінько комах — метеликів, павуків і жуків, усіх цих щасливих маленьких синантропів², предки яких вирішили, що краще жити в Місті, ніж у безладних полях за його стінами. Але жодне із цих створінь не сюрчало. Жодне не співало. Вони були міськими комахами, а отже, на думку Декс, не годилися.

Ця відсутність дошкуляла вночі, коли Декс лежали в дорміторії, згорнувшись калачиком під м'якою ковдрою. *«Закладаюсь, приємно засинати, слухаючи цвіркунів»*, — думали вони. Раніше монастирські дзвони, якими оголошували відбій, завжди легко їх заколисую-

² Синантроп (вид, організм) — вид, який знайшов поблизу людських поселень особливо сприятливі для себе умови життя й сформував у створеному людиною штучному або напівприродному середовищі стійкі та життєздатні популяції. — *Прим. ред.*

вали, але це колись заспокійливе металеве гудіння тепер здавалося глухим брязканням порівняно з милозвучним сюрчанням цвіркунів.

Відчувалася ця відсутність і вдень, коли Декс їздили на велосипеді з візком до ферми, де вирощували черв'яків, чи насінневої бібліотеки або ще кудись, куди їх заносило в справах. Так, була музика, так, були птахи з їхніми мелодійними думками, але також електричне «пш-ш» монорейок, «фіть-фіть» балконних вітрогенераторів і надокучливий гомін людей, які без кінця говорили, говорили, говорили.

Невдовзі Декс уже не просто плекали якусь нав'язливу думку про недосяжну комаху. Ця сверблячка поширилася на всі аспекти їхнього життя. Коли вони дивилися на хмарочоси, то більше не захоплювалися їхньою висотою, а впадали в розпач від скупченості цих нескінченних людських штабелів, вкладених так щільно, що в'юнкі рослини, які спускалися казеїновими конструкціями, могли зчепитися вусиками. Сильне відчуття *запакованості* всередині Міста стало нестерпним. Декс хотіли оселитися в місці, яке тягнулося не *вгору*, а *вшир*.

Одного дня на початку весни Декс вдягнули традиційне для їхнього ордену червоно-брунатне вбрання, вперше за дев'ять років у Лучному Лігві оминули кухню та зайшли до кабінету Хранительки.

— Я змінюю свій фах, — заявили сиблінг Декс. — Влаштуватимемо чайні церемонії в селищах.

Сестра Мара, яка саме намазувала на золотистий шматочок тосту стільки варення, скільки його структура здатна була витримати, завмерла з ложкою в руці й кліпнула.

— Якось це неочікувано.

— Для вас, — відповіли Декс. — Не для мене.

— Добре, — сказала сестра Мара, бо її обов'язки Хранительки полягали лише в тому, щоб наглядати, а не наказувати. Це був сучасний монастир, а не якась схиблена на правилах ієрархія, як старе духовенство до Перехідної ери. Якщо сестра Мара була в курсі, чим займаються монахи, які живуть із нею під одним дахом, цього для її роботи вистачало. — Ви хочете пройти стажування?

— Ні, — відповіли Декс. Можна було б узяти кілька уроків, але вони це вже проходили, а навчання на практиці буде рівнозначно дієвим шляхом. — Я хочу опанувати фах самостійно.

— Чи можу я спитати чому?

Декс сховали руки в кишені.

— Не знаю, — зізналися вони. — Мені просто потрібно це зробити.

Сестра Мара дивилася на них усе так само здивовано, але відповідь Декс не була твердженням, з яким хтось із монахів міг чи хотів би посперечатися. Вона відкусила шматок тосту, посмакувала й повернулася до розмови.

— Гм, що ж... вам потрібно буде знайти когось, хто візьме на себе ваші поточні обов'язки.

— Звичайно.

— Вам знадобляться припаси.

— Я подбаю про це.

— І, звісно, потрібно буде влаштувати вам прощальну вечірку.

Щодо останнього Декс почувалися ніяково, але посміхнулися.

— Неодмінно, — сказали вони, морально готуючись провести вечір у центрі уваги.

Вечірка, зрештою, минула непогано. Чесно кажучи, навіть чудово. Були обійми, сльози та забагато вина, як того й вимагала нагода. Кілька разів Декс брали сумніви, чи правильно вони чинять. Вони попросилися із сестрою Ейвері, з якою разом працювали ще із часів учнівства. Попрошались зі сиблінгом Шей, які щиро схлипували в притаманній їм манері. Попрошались з братом Баскіном, що було особливо важко. Декс і Баскін колись були парою, і хоча більше не були разом, зберегли одне до одного теплі почуття. Під час цих прощань серце Декс стискалося, голосно протестуючи, наполягаючи, що ще не пізно відмовитися від задуманого. Їм не обов'язково йти.

«Цвіркуни», — пригадали вони, і протест зник.

Наступного дня сиблінг Декс спакували торбу з одягом і всякою всячиною, а також маленький кошик із насінням і живцями. Вони надіслали листа своїм батькам, повідомивши, що сьогодні той самий день і що зв'язок в дорозі буде нестабільним. Застелили своє ліжко для того, хто займе його після них. Ситно поснідали тим, що полегшить похмілля, і востаннє з усіма обійнялися.

Після цього вони вийшли з Лучного Лігва.

Дивне відчуття. Будь-коли раніше Декс замислювалися про процес проходження крізь двері не більше, ніж про те, як ставити одну ногу перед іншою. Але було щось

урочисте в тому, що назавжди залишаєш певне місце, глибоке відчуття сейсмічної зміни. Декс із торбою на спині та кошиком під пахвою обернулися. Вони поглянули на фреску із зображенням Бога-Дитини Аллелая, їхнього бога, Бога Маленьких Радощів в особі великого сонячного ведмеда. Декс торкнулися кулона з ведмедем, що висів у них на шиї, згадавши день, коли брат Вайлі їм його подарував, після того як попередній загубився в пральні. Декс уривчасто вдихнули й рушили впевненим і рівним кроком.

Фургон чекав на них у Монастирі Серпастого Вулика, що на околиці Міста. Декс пройшли крізь арку до храмової майстерні — єдина фігура в червоно-брунатному серед натовпу робочих комбінезонів синьо-зеленого кольору. Гамір міста не йшов у жодне порівняння з тутешньою веремією — жахливим монотонним завиванням торцювальних пилок, іскрінням зварювальних апаратів, шумом 3-D принтерів, що плели кишенькові талісмани з фарбованого пектину життерадісної барви. Декс ніколи раніше не зустрічалися зі своєю посередницею, сестрою Ферн, але вона привітала їх як рідних теплими обіймами, що пахли тирсою та поліроллю з бджолиного воску.

— Ходім, подивитесь на свій новий дім, — запросила вона з довірливою усмішкою.

Це був велосипед із фургоном, зроблений на замовлення: двоповерховий, із масивними колесами, готовий

до пригод. Предмет одночасно практичний та естетично привабливий. Екстер'єр фургона прикрашав розпис, а малюнки не лишали жодного сумніву, що він належить монастирю. На ньому було зображено опасистого ведмеда Аллелая, що розслаблено відпочивав посеред квітучого поля. Позаду були намальовані всі символи Священної Шістки й перефразований уривок з «Осянянь», знайомий кожному пангійцю.

Знайдіть у собі сили зробити й те, й інше.

На кожному поверсі фургона були кумедні круглі віконця, а також зовнішні ліхтарики для темної пори доби. Дах захищало блискуче термогальванічне покриття, а з однієї сторони недбало прикрутили вітрогенератор розміром із кухоль. Це, як пояснила сестра Ферн, доповнення до прихованих у стінах графенових батарей, які живили різноманітні електронні зручності. До міцних підпор обабіч фургона кріпився широкий асортимент обладнання: ящики для зберігання, набори інструментів і все, що не боялося дощу. Як бак для питної, так і фільтр для стічної води трималися під днищем фургона, а їхні складні внутрішні механізми ховалися за понтоноподібними кожухами. А ще були полиці для зберігання та висувні шухляди, які можна розкласти й ураз перетворити на кухню й похідний душ.

Крізь прості двері Декс увійшли до цієї конструкції — ідесь відпустило напруження, яке, виявляється, весь цей час сиділо в їхній шиї. Послідовники Чала збудували для них крихтний сховок, пересувну нірку, яка благала Декс увійти й спочити. Дерев'яне оздоблення було вкрито лаком, але не пофарбоване, тож можна було